

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.
Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
 Helyben előfizethet: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
 Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogelnél (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
 Nyitlér sora 20 kr.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

1872 szeptember 1-jétől mindennap egész nagy iven jelenik meg; előfizetési díj: egész évre 12 frt., félévre 6 frt., évnegyedre 3 frt o. ért.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

Kolozsvári t. egyetem.

Gróf Mikó Imre ő nagyméltósága

megnyitó beszéde,

a kolozsvári egyetem tanárikarának eskületétele és szervezkedése alkalmából

Tisztelt tanár urak!

Üdvözlöm önöket, a kik hivatra vannak és kiválasztva arra, hogy a tudományok ez új szentélyében hirdessék az ismeret, felvilágosodás s ez által a szabadság hatalmas ígét. Üdvözlöm önöket jövődöbeli működésük e színhelyén, a mely ma először látja önöket egybegyűlvé, önöket, a kiknek szelleme lesz ez anyagi hüvelynek éltető lelke. Üdvözlöm önöket ez ünnepélyes perczben, a melyben szent fogadástartással készülnek elfoglalni azon helyeket, a melyeket a tudomány terén eddig szerzett érdemeik nyitottak meg önök számára és a melyeket — bizton reméllem — ezután is szerzendő érdemeikkel is díszíteni fognak.

Ha szerencsés lehettem valaha, gyenge erőmmel, de arval a hő szeretettel, mely, a mióta érezni és gondolkozni tudok, egész valómat buzdító és melegítő, éltető utjait megvilágosító lánggal égett szívemben törvényes koronás királyom, drága nemzetem és édes hazám irányában; ha kötelességeim lelkiismeretes teljesítésére célzó őszinte törekvéseimmel sikerült némi parányi érdemet szereznem: lelkem igaz meggyőződésével mondhatom, hogy ma veszem legszebb jutalmát, ma élvezem legédesebb gyümölcsét. Annyi küzelem, oly sok válságos viszontagságok után, a melyekben személyesen részt vettem, s a melyeknek részben egykor azon falak is néma tanui valának, melyek közt ezentúl a tudomány nemesítő és éltető szelleme fog működni, megengedte érnem a gondviselés hazám és nemzetem jövő jobb létének nemcsak biztató hajnalát, hanem a fényes nappalt biztató sugárzó reggelét is; megengedte érnem, hogy szemeimmel láthassam nemzeti függetlenségünket, állami létünk önállóságot alkotmányos megingathatlan alapokon szilárdul nyugodva, anyagi jólétünk alapfeltételeit a legszebb reményekkel kecsegtető felvirágzásnak indulva; és végre megengedte, hogy ne csak lássam, hanem közre is működhessem annak a szellemi beruházásnak első alapításánál, a mely hivatra van, magasabb tudomány világosságát ország-szerzte kisugárzó világító tornyokat emelni a jövő nemzedékei számára, s a mely megkezdte feltenni a szellemi koronát szebb jövőnk készenlétben levő épületére.

A midőn a magas kormány megtisztelő bizalma által rám ruházott mai tisztem, a kolozsvári egyetem életbelépésének és működésének első megindítása teljesítéséhez fogok, mindenek előtt felhívom önöket uraim, hogy ünnepélyes fogadásuk tételével foglalják el ténylegesen azon díszes állomásokat, a melyeket ő cs. és apostoli királyi felsége, szeretett királyunk legkegyelmesebb kinevezésével önök jövődöbeli munkásságának kijelölni kegyeskedett.

Gr. Mikó Imre ő nagyméltósága beszéde az eskü letétele után

Tisztelt tanári kar!

Legőszintébb és legjobb hitem szent meg vagyok győződve, hogy Önök valamennyien és egyenkint nemcsak a jelen pillanat ünnepélyes benyomása alatt érzik hivatásuk egész fontosságát, hanem még jóval, mielőtt az az ügy, a melynek szolgálatajára im a legerősebb elkötelezés elvállalásával ajánlották egész erőjüket és tehetségüket, elérte a valóságos jelen időpontját, az alapos szakértelem és őszinte önvizsgálat tiszta világánál számot vetve magukkal: tisztába jöttek az iránt, mit vár Önöktől a haza, micsoda és mekkora reményeket köt a nemzet Önök működéséhez, és milyennek kell lenni e működésnek, hogy a lelkiismeretes teljesített kötelesség, a minden lehető szemrehányáson felül emelkedett, érellyes és szorgalmas, jó akaratu és buzgó munkássággal kivívott siker megnyugtató és emelő öntudatával helyöken megállhassanak, azzal a feszültfigyelemmel szemben, a melylyel az ország kétségén kívül kísérni fogja a tudomány e legújabb és legfényesebb eredményeit, a hanna főalkozó tényezőknél magatartását, munkálkodását és sikereit. Ha még is alkalmat veszek magamnak e perczben, hogy Önökhöz ez irányban néhány szót intézzek: nem azért teszem, hogy Önöket figyelmeztessék, hanem csupán oly célból, hogy kifejezést adván annak, a miről nem kétkedem, hogy csupán Önök saját nézeteinek és meggyőződéseinek viszhangja: mindegy Önök nevében rövid szavakkal értelmezem az imént letett szent fogadalmuknak jelentőségét, és jelezsem azon iránypontokat, melyeket hivatásuk és saját felvilágosodott meggyőződések dicső és fontos feladatának vezéresillagául kitűzött.

A legelső, a mi az Önök működésének sikerét biztosítani képes, az egyetértés. Nem értem itt azt a társadalmi egyetértést, a mely sokszor indokolatlan rokonszenvek alapján barátságokat köt — noha meg vagyok győződve, hogy egyik legjobb biztosítéka ifjú egyetemünk felvirágzásának az is lenne, ha az összes tanári kar tagjait a kölcsönös szeretet és az érdem őszinte elismerésén alapuló kölcsönös nagyra-becsülés szülte őszinte barátság kapcsolná egybe. — Azt a pajtáskodó egyetértést sem értem, a mely egymás hibáit vagy mulasztásait takargatva és rejtegetve, vagy egymást magasztalva kívánja megnyerhetni azt a kitüntető elismerést, mely csak a valódi érdem méltó jutalma. Én azt a nemes egyetértést értem, a mely az elérendő cél közös voltának benső átértéséből indulva ki, mindég és minden körülmények közt nem csak kötelességének ismeri, az e közös célra törekvő minden igyekezetet őszinte jóhiszeműséggel támogatni, hanem a közreműködésben leli legtisztább, legnemesebb örömét is.

A tudomány egyes ágainak mai fejlettsége mellett is, dacára az egyes szakmák és tanok anyagi és alaki különböző voltának, még mindig igaz, még mindég áll az ókori bölcs arany mondása: „Omnia quae ad huminitatis studia pertinent, habent inter se quoddam simile atque conjunctum, et quasi cognatione

quadam inter se continentur.“ Igen is, uraim, az emberi tudás nagy összességének — az egyes ága egy-egy kiegészítik — a tudományok és tanok nagy családjának, mindenik egyaránt követeli, mindenik egyenlően jogos igénytel érdemli tiszteletünket; és én részemről, im ez új egyetemünk egyik legszebb vívmányának tekintem, ha a t. tanári kar lerázva magáról a középkori előítéletek legutolsó maradványait is, szép egyetértéssel testté és ténynyé tenné azt a megczafolatlan igazságot, hogy a tudományok egyes ágai közt rangbeli különbség nincs, hogy a tudomány országának minden polgára valósággal egyenlő jogu, hogy az emberiség tökélyesítésére és nemesítésére célzó minden egyes tan egyenlő fontossága.

Sokkal kevesebb jártasságot tulajdonítok magamnak a tudomány egyes szakmaiban, hogysem képesnek és hivatottnak érezhetném magamat itt önök — szakferfiak — előtt a tudomány közlésének és terjesztésének mikéntjéről szólni; de egyet még sem hallgathatok el, a mit az önök működésében, mint általános elvet érvényesítve látni, egyik legfőbb és leg-hőbb óhajtatásom. A nagy apostol mondá ki a legújabb vizsgálatok meg mindent és a legjobbat tartásat meg! — Az emberiség tudományos törekvésének fő célja az, igazság felkeresése és kiderítése. Ámde az igazság kiderítésének alapfeltétele, a józan bírálat, az elfogulatlan vizsgálat. Ezért tartom én veszedelmesnek a tudományra nézve azt a divatos áramlatot, mely a tanulás és ismeretszerzés minden esetre dicséretes vágyának gyeplőit megereszteve, mohón és kellő kritika nélkül kap a természettudományok örvendétes és nagyszerű vívmányai alapján, a társadalom egyik alapkövének: a szellemi és érzelmi élet egyik fő szükségének: a vallásosságnak lerombolásán. Saját észleléseink és mások tapasztalatai bőv tanúságot tesznek arról, hogy a legújabb, nem mindig a legjobb. Önök keze és vezetése alá bizza a nemzet tetemes része a jövő nemzedék tudományos kiképzését, önök szellemi befolyása fog irányt adni sok nemzedéken át a nemzet szellemi fejlődésének. Roppant felelősség nehezédnek vállaira annak, a ki feltűnni vágyásnak engedve, téves, vagy legalább eléggé meg nem vizsgált és rostált tanok hirdetése által, fonák és hibás irányban terelné a nemzet reményeinek észjárását és szellemi munkásságát. Teljesen meg vagyok győződve, hogy Önök a tudományos vizsgálat utján az igazsághoz vezető irány felavatott kalauzai — lelkiismeretök szerint mindig úgy fogják vezetni az Önökben bizókat, hogy alapos vizsgálat után legjobb és legbensőbb meggyőződésük szerint leghelyesebb és legűdvösebb.

A ki nagy munkára vállalkozik, annak le kell mondani a kényelemről. Munkásság, fáradság, ernyedetlen, szüntelen és szorgalmas munkásság, az az egyedül üdvözítő jelszó, a melyet különösen nekünk, elmaradott nemzet fainak, minden körülmények közt, de kiválóan a szellemi művelődés és tudományosság terén zászlóinkra írni és fennen lobogtatva, minden lépten-nyomon tetteleg érvényesíteni szent kötelességünk. Önöknél, uraim ebben az a hivatásuk, hogy ne csak szóval hódítva, de saját élő példájukkal elől világítva hassanak az ifjú-

Melléklet: Borza István ur „Szerencse fel!“ hirdetése.

gra. Higgyék meg, Uraim, hogy a szorgalom épen oly ragadós, mint a hanyagság, és a tétlenségnek nincs hatalmasabb ellenszere, mint ha általános meggyőződésé válik, hogy semmit sem tenni szégyen.

Még egy van, a mit említetlenül hagyni nem tudok. Mint minden, a mi valamely erőnek vagy hatalomnak képviselője, úgy a tudomány is, alá van vetve a vella való visszaélésnek. Jaj annak, — mond a költő — a ki a vaknak égő szövétnekét ad kezébe, e kézben az nem világít, csak gyujthat, és elhamvaszt városokat és országokat. És így én is mondom; bűnnel jutni az ismeret fáju gyümölcséhez, ez az az átok, a melynek sulya alatt a szép földi lét pokollá válhatik az emberre nézve; és a ki a tudománynak világosság terjesztésére szánt égi szövétnekével emésztő tüzet gyujt, kétszeresen bűnös. Bár mennyire tiszteltem és, szeretem a tudományt, mégis mindenek felett romlatlan szívűnek akarnám nemzetemet látni, nem pedig olyannak, mely esztét szíve rovására művelte ki, a mely az elméjébe gyűjtött ismereteket roszra, a maga és mások megrontására használja fel. Ezért törekedjünk uraim, mindenek felett és különös figyelemmel arra, hogy mindjárt az első időben oly szellem váljék uralkodóvá egyetemünkön, a mely az erkölعتelen-ségnek ép annyira gyűlölője, mint a tudatlanságnak. Csak nemes szívvel, emelkedett jellemmel, szeplőtlen becsületességgel párosult tudomány nemesíti az embert.

És már most uraim, a midőn megnyitom önök előtt magasztos működésük terét és átadom önöknél e házat, hogy szellemükkel az áldást hozó, nemesítő és boldogító tudomány életét ébresszék és tartsák fenn benne, ezt avval a szívből fakadó óhajattal teszem, hogy a Mindenható bő áldása kísérje önök működését és koronázza sikerrel fáradozásait.

Rég táplált óhajtatásunk, szívünk kedves vágya teljesült: a kolozsvári egyetem ténynyé vált! Hála érte derék kormányunknak, a mely felállítását kezdeményezte, hála törvényhozásunknak, mely megadta a módot a kivitelre, de mindenek fölött hála koronás apostoli királyunknak, a ki szentesítésével bevégezt ténynyé tette és a kit a Mindenható a kormánya alatt levő országok és nemzetek boldogítására, töretlen erőben és dicsőségben sokáig éltesse!

A kolozsvári tudományos egyetemre vonatkozó törvényjavaslatok.

Mi Első Ferencz József, Isten kegyelméből Austriai császár, Csehország királya, stb. és Magyarország Apostoli királya.

Kedvelt Magyarországnak és társországai hű főrendei és képviselői közös egyetértéssel a következő törvényezikket terjesztették szentesítés végett Felségünk elő:

Törvényezik

a kolozsvári magyar királyi tudomány egyetem felállításáról és ideiglenes szervezéséről.

(Kihirdette a képviselőházban 1872-ik évi oct. hó 12-én, a főrendekházban 1872-ik évi október hó 14-én.)

1. §. Kolozsvárt a tanszabadság elvének alapján magyar királyi tudomány-egyetem állított fel.

A kolozsvári királyi jogakadémia és az orvos-sebészeti tanintézet megszüntetnek.

2. §. Addig, míg az egyetemi oktatás külön törvény által nem szabályoztatik, a pesti magyar királyi tudomány-egyetemen jelenleg fennálló szabályok ezen egyetemre nézve is érvényesek, a meny-nyiben jelen törvény mást nem rendel.

A fentebb említett törvény meghozataláig kívántató további szabályokat az egyetem tudomány-karainak meghallgatásával az oktatásügyi miniszter bocsátja ki.

3. §. Ezen egyetem négy tudománykarra oszlik u. m.:

1. a jog- és államtudományi,
2. az orvosi,
3. a bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi
4. a matematikai és természettudományi karra.

tanárképezde állítathatóz kapcsolva gymnasiumi

4. §. A tudomány-karok belügyeinek egymástól független, egyenjogu, önálló testületeket képeznek, önmaguk által évenként választott dekányaik elnökelete alatt.

5. §. A tudomány-karok felett áll az egyetemi tanács, melynek köréhez az egyetem testületi, köz-igazgatási és a karok egyéb közös ügyeinek tárgyalása és intézése tartozik. A tanács elnöke az egyetem rectora.

6. §. A rendes és rendkívüli tanárok, a tanítók és tanársegédek rendes évi fizetést huznak, a magántanárokat csak az előadásaik után járó tandíj illeti. A közoktatásügyi miniszter azonban jeles magántanároknak, kik oly tantárgyat adnak elő, melynek előadása a felsőbb tudományos oktatás érdekében ohajtható, de kik tantárgyuk természeténél fogva csak kevés hallgatóra számíthatnak, vagy kiknek a tanári pályán megtartása kívánatos, az illető kar meghallgatása után, bizonyos időszak-ra kivételkép díjt rendelhet.

7. §. Ezen egyetem első szervezése alkalmával a rendes és rendkívüli tanárok a közoktatás-ügyi miniszter előterjesztésére Ő Felsége a király, a magántanárokat, tanársegédeket és tanítókat pedig a közoktatásügyi miniszter nevezi ki.

A későbbi kinevezéseknél a közoktatásügyi miniszter a rendes és rendkívüli tanárookra és tanítókra nézve az illető kar meghallgatása után, a tanársegédekre nézve pedig annak javaslata alapján teszi előterjesztéseit, illetőleg kinevezéseit.

8. §. Magántanári előadások tartására a közoktatásügyi miniszter által oly egyének jogosítottak, kik ezen egyetemen magántanárságra az illető tudománykar által képesítetteknek nyilvánítottak, vagy a tudomány mívelésében szerzett érdemeik által képességeket nyilvánosan bebizonyítottak.

Ha azonban a magántanár két év alatt meg nem kezdi előadásait, vagy azok megkezdése után két éven át legalább fél tanévig előadást nem tart, magántanári jogosultsága megszűnik.

A magántanárok a rendes és rendkívüli tanárokkal egyenlő érvényű előadás-látogatási bizonyítványokat állítanak ki.

9. §. Az egyetem megnyitása alkalmával a tandíjakat a fennálló viszonyok figyelembevételével, a jövőben pedig úgy tan-, mint a szigorlati díjakat is a tudomány-karok meghallgatása után a közoktatásügyi miniszter állapítja meg.

A tudomány-karok a tan- és szigorlati díjakat szegény hallgatóknak elengedik.

10. §. Ezen egyetem az 1872—3-ik tanév kezdetével megnyitattik, és a kormánynak az egyetem szervezésére nézve tett eddigi intézkedései jóváanyagznak.

11. §. E törvény végrehajtásával a közoktatásügyi miniszter bizatik meg.

Mi ezen törvényozikket s mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenkint helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősítjük és szentesítjük, s mind magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Budán, ezer nyolcz száz hetvenkettedik évi october hó tizenkettedikén.

Ferencz József, s. k.
(P. H.) Gr. Lónyay Menyhért s. k.

Imre Sándor egyetemi tanár beszéde.

Nagyméltóságú Gróf, Miniszteri biztos ur! Mélyen tisztelt urunk!

Midőn nagyméltóságod bölcsességgel, s hazafui buzgósággal teljes beszédét hallottuk, ha már előbb nem tettük volna is, mely meggondolással veszszük fontolóra a hivatást, melyre le állítottunk, s a feladatot, mely itt reánk vár. Ugy érezzük magunkat ez ünnepélyes órában, mint egy tervezett, de még csak ezután megalkotandó épület munkásai. Eljöttünk ide a hon különböző tájairól, külön-

böző munkakörökből, különböző képességek. Előttünk az épület nagyszerű terve, s mi megdöbbenve, mélyen meghatva tekintünk az alkotmányra, melynek általunk létesülni kell. Tudjuk, hogy nem bábeli torony ez, mely az ég ellen ostromot indítani készül; mert hazánknak és nemzetünknek, annyi szenvedés után, s annyi várható küzdés ellen a vallásos lelkelet melegére van szükség, melyből egyiránt tenyészik fel a haza, a család szeretete és a vallásos érzés s így nem kell lennünk oly épít-mény munkásaivá, mely az utókorra átkos emlékezetet, a nyelvek és népek megzavarodásának emlékeztét hagyná csak örökül. Tudjuk, hogy nem a szellem börtöne lesz ez, s mi nem a fejlődő és terjeszkedő tudományos szellem börtönörévé vagy pórkolábjaivá hivatunk ide, sőt inkább a tudomány magasztos és tiszta levegőjü műterme, hová kell e hon, kivált e táj minden fensőbb hivatásu polgárának belépni és beavatatnia, hogy a tudomány által kibéküljön minden felekezetségi és elkülönző nemzetségi és egyéb érdek. — Mélyen érezzük feladatunk nehézségeit; mert nem ismeretlen előttünk amaz élet-halál-harc, mely korunkban a szellem és anyag, s a szabadság és annak társadalmi ellenei között foly, — valamint az sem, hogy e harcban kockára van téve nem csak általában az emberiség, hanem a társadalom ördve, hanem hazánk és nemzetünk jólléte is.

Jól tudjuk e harc nagy fontosságát. És mi a gondviselés után csak egyben bízunk: a tudomány szelid, de ellenállhatlan hatalmában, mely képes az emberiség szabadságával elleneit legyőzni s az ellenében harczra kelő elemek zárvárait eloszlatni. E bizodalom bátorít, hogy jóakaratusunknak öntudatában szolgálni akarjuk azt a szent ügyet, melyért ide szólítottunk.

Ez nekünk bőlögítő előérzetet ad s bizalmat gerjeszt az a körülmény, hogy e tanintézet Nagyméltóságod auspiciuma által nyitattik meg s hogy a tudomány e hajlékát előttünk Excellenciának, jótéményei miatt, haza-szerte áldott kezei tárják fel. Jól tudjuk mit tett Nmélts. a kolozsvári egyetemért, mielőtt az létezett, mielőtt arról szólni is lehetett volna, az erdélyi országos muzeum megállapítása, s a nemesak e városban, de a távol vidékeken élő tudósok buzditása kegyelése, pártfogása által. Mi mélyen érezzük ez érdemek s ama boldog jóslatu körülmény nagyerékét s lelkünkben ohajtuk, hogy Excádnek e most megnyíló tudomány-egyetem virágzását s gyümölcsözését megérnie engedjék.

Mi pedig tisztelt kartársaim ne várjunk, ne kívánjunk itt babérokat! Mi, ha mindannyian Mőzsetek előttünk is, nem fogunk kiemelni, kiemelni az ígért földre, mely ma előttünk felmutat-tatik, mely felé törekedni e naptól fogva, irányt soha nem tévesztve, hivatásunk. Eljön talán nem sokára a szigorú ítélet, elő a történetírás és minket megítél, mint sikertelen, mint nem eléggé erős munkásokat. De csak lelkiismeretünk tanubizony-sága legyen mellettünk, csak elmondhassuk, hogy teljes erőnkkel, minden tehetségünkkel igyekeztünk hatni, megnyughatunk s a méltó megróvatástól megmenekedtünk. E végre nem szabad felejtenuk hogy minden hibás lépésünk félreértésre, czélunk veszélyeztetésére szolgálhat okul, s minden tévedt szavunk egy egy maggá lehet, melyből az utókor ártalmára veszélyes burjant tenyésztenk fel.

Uraim e nemes város kebelében létező testületek és hatóságok képviselői!

Az iskola a XIX-ik században nem az, mi régen volt. Nem elzárt kör ez többé nyilvános élet levegőjétől; sőt inkább ebben és ez által tenyésző kert, — melyben a növendékek szellemi életét csak kevésé lehet, és csak erkölcsi hatás által kell a ragályterjesztő parány állások befolyásától, hogy a természettudománnyal szőljak, ottalmazni. Az iskolákat a legfelsőbbet, az egyetemet is a közélet összehatása, a közvélemény gyámlolítása tarthatja életben, virágzásban; ez teheti gyümölcsözővé. És hogy közelebbi évtizedekben iskolánk oly kevés valóban jó gyümölcsöt termettek, ki-mény hatást tettek: egyik oka az, hogy közvélc-sny magát velek ellentétbe helyezte, velek összehatni nem birt vagy nem akart. Ajánljuk tehát ez új taintézetet mélyen tisztelt hatóságok, testületek s mivelt rendek pártolásába. Az a nemes város mely keblében annyi jeles iskolával bir, melyekre ez új és fensőbb kétségkívül nem elnyomólag, hanem felemelőleg fog hatni, bizonynyal nem vonja meg részvétét, pártolását s kegyeletét emettől sem.

Legyen szabad egyetemünket és magunkat Excád és az igen tisztelt hatóságok és közönség figyelmébe ismételve ajánlanunk.

II.

Mi első Ferencz József,

Isten kegyelmöből ausztriai császár, Csehország királya stb., és Magyarország Apostoli királya.

Kedvelt Magyarországunk és társországi hű főrendei és képviselői közös egyetértéssel a következő törvényozikket terjesztették szentesítés végett Felségünk elé:

TÖRVÉNYCZIKK

a kolozsvári magyar kir. tudomány-egyetem felállítására s annak 1872 évfentartására megszavazott póthitelről.

(Kihirdetett a képviselőházban 1872. évi okt. 12-kén, a főrendiházban 1872. évi október hó 14-kén.

1. §. A kolozsvári magyar királyi tudomány-egyetem felállítási és első felszerelési költségeire 60,000 forint, az 1872—3 tanév okt. november és december havi rendes költségeire pedig 41.734 forint szavazatik meg, s ezen összegek fedezésére a valás- és közoktatási miniszternek megfelelő póthitel engedtetik a következő rovatok szerint, és pedig:

Termek bebutorozására, az ujonnan felállítandó intézet felszerelésére és a létezők bővítésére	40.000 ft
Épületek átalakítására	20.000 „
Tanárok, hivatalnokok és szolgálk fizetésére	26.088 „
Tanárok, hivatalnokok és szolgálk lakéire	4.181 „
Heyettesítésekre	250 „
Nadidíjakok illetményeire	548 „
Ötöndíjakra	2.000 „
Hjalmazásokra és segélyezésekre	500 „
Házbérekre	1.017 „
Fvatali és irodai szükségletekre	150 „
Iméleti és gyakorlati oktatás szükségleteire	4.400 „
Írási szükségletekre	1.500 „
Ígyesekre	300 „
Ígyudíjakra	800 „

2. §. E póthitel részletes fedezésére a következő összegek fognak szolgálni:

a) az egyetem felállítása által megszűnő kolozsvári jogakademiára az 1872. évi VII. törvény-czikk 2. §. szerint megszavazott 16,305 forintnak három hónapra eső részlete 4077 ft;

b) a hasonlólag megszűnő kolozsvári orvos-sebészeti tanintézetre a fentebbi törvényczikk értelmében megszavazott 34,413 frtnak szintén három hónapra eső részlete 8604 ft; — továbbá

c) az erdélyországi vegytan-kohászati alapnak rendeltetésénél fogva e czélra fordítható jövedelme, mely 1442 ft, s így összesen 14,123 ft. A még fenmaradó 87,611 ftnyi kiadások fedezésére nézve pedig az 1872. évi állami jövedelmek az 1872. VII. törvényczikk 4., 5., 6. §§. értelmében jelöltetnek ki, melyeknek rendeletei ezen törvényre is kiterjednek.

3. §. E törvény végrehajtásával a vallás- és közoktatásügyi és pénzügyminiszterek hivatnak meg-

Mi ezen törvényozikket s mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenkint helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősítjük és szentesítjük, s mind magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Budán, ezer nyolczszáz hetvenkettedik é. okt. hó tizenkettedikén.

Ferencz József s. k.
(P. H.) Gróf Lónyay Menyhért s. k.

Legujabb táviratok.

Konstantinápoly, okt. 19. Midhad pasa letele tényé vált. Rusdi pasa nevezetett ki nagyvezérre; ezt azonban csak ideiglenesnek lehet tekinteni mert — mint mondják — Mahmud pasa egy hó múlva átveendi a nagyvezéri állást.

Berlin, oct. 18. Schweinitz tábornok értesité az austriai kormányt, hogy a német birodalmi kormány a társadalmi kérdések végett értekezletre elvárja a küldendő biztosoakat.

Világkiállítási ügy.

Az erdélyi gaz. egyet, mint az erdélyi központi világkiállítási bizottság gazd. szakosztálya a következő felhívást tette közzé:

Tisztelt hazafi!

Az 1873 évi bécsi világkiállításnak hazánkra nézve fontos voltát hosszasan fejtegetnünk valóban felesleges lenne.

Különösen szembeszökő e fontosság azon ujabban érvényülő kétségtelenül helyes nemzetgazdasági felfogás következtében, mely szerint világtárlatok nem annyira arra hivatvák, hogy azokon egyes kiállítók kiválóbb kiállítmányaikkal szerepeljenek, f— mint inkább arra, hogy azokon a nemzeti erőkn ek összhangzatos működése folytán valamely nemzetnek életképessége igazoltassék.

Magától értetődik, hogy az összes hazai tényezőknek e jelezett irányu együttműködése a sikernek mintegy zálogát képezi s hogy a megoldandó eladattból, ugy a kormánynak, mint az egyes termelőknak is kijut a maguk része. De ha az elsőtől az ily kiállítások alkalmából felmerülő költségeknek — nevezetesen a szállítási és szorosan vett tárlati költségeknek — fedezése méltán és jogosan

várható; ugy a kiállítási tárgyaknak szolgáltatása az utóbbiakra nézve ugy szólván hazafui kötelesség.

Midőn alapos okunk van hinni, hogy a magas kormány a feladatnak őt illető részét elvállalva a említett költségeket az esetben, ha ez által a Királyhágon inneni Magyarországnak is a világkiállításon méltó képviselését biztosíthatja, készséggel fedezendi — azt hisszük, teljes bizalommal fordulhatunk t. hazánkfia buzgalmához azon kérdés-sel, hogy a jövő 1873 évi bécsi világkiállításon részt venni, illetőleg gazdasági, erdészeti, kertészeti, szőlőszeti stb. terményeiből mindazt, mi vidéke termelési viszonyainak reproducálására szolgálhán legkésőbb f. 1872 év November hó 20-ig az erd. gazd. egyet. titkári hivatalánál bejelenteni, és azutat, legkésőbb jövő 1873 év Február hó 1-ére ugyanoda czimezve beküldeni méltóztassék.

Azon hazafias buzgalom, melyet t. uraságod hazai közügyeink és érdekeink emelése iránt mindenkor tanusított, jogosan engedi remélünk, hogy kérésünket megtagadni most sem fogja, sőt bizton hisszük, hogy t. hazánkfia örömmel fogja megragadni az alkalmat, a köznek egy újabb és következ-ményeiben messze kiható szolgálatot tehetni.

Midőn még az iránt is megkeresnénk ismert szivességet, miszerint saját bejelentésén kívül a czélba vett kiállításnak vidékén minél több hivat szerezni kegyeskedjék, ügyünket és magunkat szíves hajlamába ajánljuk.

Kelt Kolozsvárt 1872 October elején.

Erdélyi gazdasági egyet,
mint az erdélyi központi világkiállítási bizottság gazdasági szakosztálya.

A török-montenegrói viszály.

E viszályt a montenegrói „Crnogorac“ című lap következőleg írja le:

Mult hó 15 és 16-ika közt körülbelül 3000 emberből álló császári soryalogság belföldi törökökkel vegyest, egy őrnagy vezénylete alatt átlépte Lippovonál Jablonova és Rujevó hegységek közt ellenséges czélzattal határainkat. Teljes hadi felszerelésben, tábori sátrakkal, lőkészlettel, ágyukkal, éjjel törték az országba, a békés polgárokat megtámadták és megkezdtek a harcot.

A harcz szeptember 16-ikán (ó szertart.) az egész napon át folytatott, s kitudja, még meddig tartott volna, ha az egész török hadsereg, ép oly lopva, mint jött, szept. 16. és 17-ike közt el nem vonul. Az igaz isten segélye és a montenegrói vitézség diadalt vívott ki, s a megtámadók futásnak eredtek.

A harcz részleteinek leírása után így folytatja a czikk:

Ebből láthatják olvasóink, hogy a törökök vakmerőségükről megbűnhődtek, s a montenegróiak a kényszervédelem helyzetében maguknak teljes elégtételt szereztek.

De nem arról van csupán szó. A török császári hadsereg, ha nem ölt volna meg egyet sem a mieink közül, egész Európá itélőszéke előtt bünt követett el, melyért számolni fog.

Itt azon határvonal megsértéséről van szó melyet 1859-ben a határvonal-szabályzó-bizottság megállapított, s melyet Montenegro sohasem sértett meg, de melyet Törökország annyiszor, a hányszor átlépett.

Hogy a dolog tisztában álljon előttünk, mindenekelőtt ki akarjuk fejteni a dolgot egész terjedelmében, a miből meg fogják érteni olvasóink azt is, hogy miként támadt a viszály.

Midőn 1859-ben az európai határszabályozó bizottság a határvonalat megállapította, azt a Jablanova hegyesucs legfelső ormáról egyenes irányban a Rujevo sziklafalig vonván, és által Lipovo területét két részre osztotta, melynek nagyobb része a török, kisebbike pedig a mi határainkon belül esett, ugy azonban, hogy a kolasini törökök az egész terület használatára jogot nyertek.

Erről világosan szól a „cahier de specification“, melyet a nagyhatalmak aláírtak, hol az mondatik, hogy a lerombolt Lipovo falu egész területe, mely két részre osztott, Kolasin lakóinak birtokában marad.

Nincs itt sem ideje, sem helye azon okok kutatásába bocsátkozni, melyek a bizottság tagjait ezen határozat hozatalára indították. Tény az, hogy a határozat meghozatott, s azon ne történt semmiféle változtatás.

Lipovo területének kisebb része a montenegrói területté vált, bár a kolasini törökök birtokában maradt. Ezt jól meg kell értenünk. A kolasini törökök, a bizottság határozata értelmében, telkeiket, melyek a montenegrói határon belül feküdtek, szabadon használhatták; de a török kormány elveszté rendelkezési jogát e területtel szemben, a mennyiben pl. nincs joga azon erődítéseket vagy más építkezéseket elrendelni.

Ez a tényállás, melyet Montenegro eddig mindig tiszteletben tartott. A kolasini törökök azonban e területet teljesen a pusztulásnak adták át. Ennek következtében nemrég néhány szegényebb

montenegrói család az elhagyott területen gunyhókat épített. Ez a törököknek nem tetszett; s ön maguk bírójává vetvén fel magukat, az önmaguk által hozott ítéletet azonnal végre is hajtották.

A mi kerületfőnökünk, ki éppen Kolásiban időzött, a szintén ott levő török főnököt arra kérte, hogy ne járjon el önkényleg ez ügyben, mert a vizsályok elintézésére kiküldött állandó bizottság, mely egy időre felfüggesztette tevékenységét, rövid idő múlva különben is foglalkozni fog ezen ügygel, a minék folytán egyelőre értekezletre hívta őt meg.

A török főnök ebbe beleegyezett, s az értekezlet napjával sept. 15-két tűzte ki.

A főnök azonban nem tartotta meg szavát, hanem egyesítvén az ott kéznél levő haderőt, éjjel betört Montenegróba s Lipovot megszállta. Így kezdődött a harc.

Külföldi hírek.

Berlin, oct. 18. A császár ma délelőtt ide érkezett. Számos német fejedelem érkezett ide, hogy résztvegyenek Albrecht kir. hg. végtisztességén, a mi holnap megy végbe.

Jomville hg. egy Langresben tartott beszédében, a legutóbbi háborúban elesett mozgó nemzetőrök számára emelt emlékszóbor felavatásakor, a francia hadsereg által tanusított önfeláldozó és hősiesszel szellemet magasztalá. Azt mondá, hogy ő egy egyszerű francia katona szobrát óhajtáná látni a Vedome-oszlopon; és kijelenté, hogy ő azon időt óhajtja, midőn a nemzeti egyetértés fog uralkodni, mi egyedül fejezhetendi be Franciaországban a forradalmak korszakát.

Mint Madridból 14-ről jelentik, a galliczai főkapitány 13-án este bevonult Ferrolba, s már ura a városnak. Ő erősbítéseket vár Gijon- és Santanderből, hogy így képes lehessen vérontás nélkül legyőzni a felkelést. A felkelők még mindig megszállva tartják az arsenált. A fregattok meg fogják támadni azokat, ha a tenger felé próbálnának menekülni.

Madrid, oct. 17. A feroli felkelők nem várják be a támadást, hanem rendetlen futásnak eredtek Scijo felé, mely helyet a carabeneriek vettek őrizet alá. A királyi csapatok elfoglalták az arsenált, a hol és a városban 500 felkelőt ejtek foglyul.

München, oct. 18. A király jóváhagyta a bajor tüzérsgnek a porosz tüzérsg mintájára leendő átalakítását. Az idevonatkozó hirdetmény közzelebről fog kiadatni.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, oct. 20.

A királyné az eddigi rendelkezések szerint három hóig — január közepéig fog Pest-Budán tartózkodni, s ez idő alatt folytonosan a budavári királyi palotában fog lakni. Az egész királyi család itt fogja tölteni a karácsonyi ünnepeket, ugyanez idő tájt Rudolf koronaherceg is Budára jön.

A királyné üdvözlötte Deák Ferenczhez. A királyné alig érkezett Pestre, megemlékezett Deák Ferenczről, kinek éppen születési napja volt, és legott főudvarmestert b. Nopcsát küldé el az ünnepelt hazafőhöz legzívelyosb szerencsekívánataival.

Az egyetemi tanári kar kebeléből eszközölt választásokhoz pótlólag és helyreigazgatóság közöljük a következőket: Egyetemi rektor (Kormányfő) lön egyhangulag a rektorválasztók által megválasztva: a jogi kar kebeléből Berde Áron, prorektorra a mennyiségtan és természettudományi kar kebeléből Brassai Sámuel. A különböző tudományi karok dékánjai és prodekanjai lettek a következők: 1) A jogi és államtudományi karnál dékán Jur. Dr. Groisz Gusztáv; prodekan: jur. Dr. Korbuly Imre. 2) Az orvos sebész karnál: dékán Dr. Czipra Ferencz; prodekan: Dr. Genersich Antal. 3) A bölcsészet és lingvistikai karnál dékán: Imre Sándor, prodekan: Szabó Károly. 4) A mennyiségtan- természettudományi karnál: dékán: phil. Dr. Abt Antal, prodekan: Martin Lajos.

Az egyetem megnyitása alkalmából verendő emlékérmeket a városi hatóság — hallomás szerint — Bécsben Radnitzkínál az „Akademie für bildende Kunst“ tanáránál fogja készíttetni.

Nemzeti színházi diszeloadásra, mely november 4-én mint az egyetem megnyitása napjának estjén lesz megtartandó, a színházi rendezőség bold. Eötvös báró áldott emlékü kultuszminiszterünk egyik színművét szándékszik színre hozni.

A barátságos ebédén, melylyel ő excja gr. Mikó Imre az egyetem megnyitása és felesketése körüli teendőket vezetésével megbízott min. biztos az egyetemi tanárokat a felesketés után m. szombaton d. u. 3 órakor az „Európa“ szálloda termében megvendégelte — a diszes társaságot 47-n

képezték. — A tudomány felkent bajnokain kívül, az egyházi rendből Keserü Mózes r. k. özímz. püspök, Nagy Péter erdélyrészi ev. ref. püspök, s az unitáriusok püspöke Kriza János. Hivatások voltak még a helybeli három főiskola (tulajdonképen főgymnásium) igazgatói; kik közül ketten meg is jelentek, az unitáriusok főgymnásiumának igazgatója házi bajai miatt nem jelenhetett meg. Ott voltak még Pál Sándor kir. tanácsos, a városi főispán ő méltóságai s a helyettes polgármester. — Az étel-italneműek kitűnőek voltak; a borok ő excja pinczéjéből — a jelen voltak — tanúsága szerint — felségesek. A pohárköszöntések sorát ő excja a gr. nyitotta meg, ő Felsője a király s a királyné ugy a fels. kir. család egészségéért üdvözlő poharát; Nagy Péter a miniszteriumra, egy tanár gr. Mikó hosszas életéért, Finály tanár ur a rektor Berde Áronra, a városi főispán az összes tanári kar jóllétéért emeltek poharat. Felköszöntésekben részvett még a jelen volt három püspök tanár Szász Béla részéről, Kolozsvár város Concha Győző tanár részéről. Dr. Fodor József orv. kari tanár a tudományos felvirágzásért és fejlődésért ivott Végül gr. Mikó önmaga bold. Eötvös báró emlékére toastirozott. — Még egy pár toastot hallottunk kir. tan. Pál Sándorra és a visszalépett kultuszminiszter Paulerre. A hangulat igen lelkesült s a társalgás igen kedélyesen folyt; többek között egy jogi kérdés is vitatott meg, mely a jogi kart már több napok óta foglalkoztatja.

Az egyetemi rektorok ugyan meggyűlt a baja a sok folyamodásokkal, kik a különböző egyetemi tisztségekre pályázni szándékoztak. A volt kir. biztossági segédhivatalnokok — kikre, az ő excja gr. Mikó Imre min. biztoshoz intézett min. leirat szerint az ily tisztségekre leendő ajánlásoknál különös tekintet fordítandó — többnyire mind itt keresik menedéküket. A gondnokságra egyedül 23-an folyamodtak; a quacestori állomásra is jó sokan. A különböző karoknál beállítandó díjnoki vagy irnoki állomásokra is akadt elég. Hát még a szolgai személyzet helyeire, pedellus karszolgák! Az e helyeket megnyerni akarók valószínűsége quene képeznek a rektor ajtaja előtt.

A brassai r. kath. gymnasium a jelen tanévben 8 osztályra emeltetett. A gymnasiumi igazgatóság folyamodni fog, hogy a tanoda nyilvánossági joggal ruháztassék föl, s enredtessék meg, miszerint államérvényes érettségi bizonyítványokat állíthasson ki.

A vadászlap szerint a király és vendégei az idén 11 nap alatt 32 szarvast löttek, oly derék példányokat, hogy 394 is volt köztük, s egy 20 ágos fővadat a király csak három izben való lesjártat után ejthetett el, 120 lépésről

Egyetemi tanáraink gyűjtik az anyagot előadásaira. A muzeumi könyvtár valóágos ostrom alatt van a kutatók által, kik a szakukba vágó különböző irodalmi kincseket igyekeznek ott felleldezni. Az eddig oly pusztá muzeumi könyvtári helyiségek, melyekben eddig alig lehetett egy-két embert látni — megnépesedtek, a tudomány előharcosai városunkban megtelepedve, rögtön siettek azokat felkeresni s így az eddig jó formán használatlan hevert irodalmi és szaktudományi kincsek — biztosítva lesznek, hogy nem fognak poros lócaikon pókhálókól bevonva heverni.

Czukraszát. Bel-monostor utcában, a gyógyszerháza felül, tegnap nyílt meg Simon Ferencz czukraszata. A berendezésnek ha részben felelend meg csak a tulajdonos ur szorgalma, ugye czukraszát jövője biztosítva van; mert valóban izléssel és gondnal rendezett be minden tekintetben közönségünk kényelmére.

Az egyetemi enquete oct. 17-ki ülésében mindenekelőtt arról volt szó, hogy cél-szerű-e polytechnicumot felállítani a többség ez ellen nyilatkozott. Az érettségi vizsgálatok kérdése függőben maradt a középtanodai törv. javaslat elkészültéig. A tandijakra nézve abban történt megállapodás, hogy azok jövőre is fentartassanak. A tanszabadság mellett mindenki nyilatkozott; — a tanárok függetlensége és a tanórok látogatásának kötelezettsége az Eötvös-féle javaslat értelmében mondatott ki. A bizottság ezzel hét kérdésre felelt meg. Az enquete a miniszter egyenes kívánságára határozatokat nem hoz, hanem az elmondott vélemények jegyzőkönyvébe foglaltatnak és ezek alapján készíti el a miniszter a tjavaslatot.

A külső monostor-utca közepén egy jó darab járda tele van kövel és porondal rakva egy ujon épült ház előtt. Nagyon célszerű lenne, ha e közlekedés akadályozó anyagok valami uton módon eltávolíttatnának.

Nem tudjuk van-e tudomása a rendezőségnek arról, hogy — a nemrég közreadott rendelet dacára — a külvárosokban a széna-, szalma és fakészletek közvetlen az épületek, utcái kerítés mellé vannak rakva, s a közbiztonság érdekében szándékozik-e e bajon haladéktalanul segíteni.

A magyarországi közlekedési hálózat tervezete már készen van a miniszteriumban és a jövő hétre egybehitt szakértő bizottság elé terjesztetik, mely a közlekedési miniszter elnökele alatt fogja tárgyalásait folytatni. Ha majd e bizottság működését bevégezi, akkor kerül csak a javaslat az országgyűlés elé. Tiszta miniszter mindent elkövet, hogy az minél előbb megtörténhessék.

Az egy éves magyar önkéntesek a közös tüzérsgben szép előmenetet tanusitanak. Mult évben 18 közül 15-en tették le a tisztí vizsgát és pedig kitüntetéssel. Vannak köztük jogászok is, valamint a kereskedelmi akademia hallgatói. Igen örövendénék, ha hasonló előmenetelt tapasztalhatnánk a többi fegyvernemeknél is.

A magyar királyi belügyminiszter f. évi október hó 16-án 33,556 sz. a. kelt rendelettel Aranyösszebe kebeleztet Felvincz mezővárosnak megengedte, hogy rendezett tanácsu városá átalakulhasson.

Koborló kutyák nemcsak éjjel, hanem nappal is veszélyeztetik a járó-kelők biztonságát városunkban.

Derék bérkocsis. A napokban többek figyelmét vonta magára a magyarutczában egy ittas férfi, ki mindenféle sértésekkel s szidalmakkal illette ugy a közgeket, mint egyeseket. Addig fenyegetődzött, hogy „csak az ő kezében legyen a hatalom, megmutatja mit teszen“, míg egy nem messze álló bérkocsis megszokva a scandallumot, odament, megtudta szállását, felültette kocsiába, s díjtalanul hazavitte.

Czimbalom hangverseny. Tegnapi „kék szülő“hez czimzett vendéglőben, ifj. Gutzi János czimbalmos, ki Pesten sajátította el e művészetet, meglehetősen számú vendég előtt tartotta meg falragaszok által hirdetett czimbalom hangversenyét, sok jártassággal kezelve hangszerét.

Nagy-Selyk, Ladámos, Vizakna és Nagy-Szeben vasuti távirdaállomások a magyar keleti vasutvonalon magánsürgönyök felvételére is felhatalmaztattak.

Tűzvész. Mult Hétfőn, állítólag a ház mögött lévő szalmából, a Házsongárdon, dr. Csiky-féle majorban tűz támadt, és egy ház leégett. Vészharangok zugásában nem volt részünk, minek folytán legtöbbben csak a ház leégése után jutottak a vész tudomására. Csodálatosnak tünik fel még az is, hogy a K.-Monostori tűzoltók, csaknem ugyanazon perczen érkeztek az égés színhelyére önkéntes tűzoltóinkkal.

Ő felsége Albrecht főherceg az osztrák-magyar hadsereg fő inspektora Dalmátiában időz. A tábornagy ő fensége egész Dalmátiát beutazta, kivált a Bocche di Cattaroban oly óvatokkal. fogadták a községi képviselők és az insurgensek főherceget, hogy az elhatározá ott mulatásait 3 nappal meghosszabbítani. Ugy látszik a helyi viszonyok szerint módosított nemzetőri intézmény behozatala ott nem talált nagy akadályokra. Boccheba időzésé alkalmával tisztelegtek még ő fenségénél a skutari török kormányzó Safvet basa s Montenegró részéről Nikita fejedelem adjutánsa, mindkét tisztelegő küldöttség meg lett hiva a hadgyakorlatokra. Maga Nikita fejedelem is felkereső a főherceget Kosurac várában s vele két óránál tovább konferált.

Másodszori alma. Püspökiben is van olyan alma-fa, mely másodszori termést hozott. E. háládatos fa Szabó Lajos kertjében van. Püspökiben a vénasszonyok azt jövendőlik a másodszori alma-termésből, — hogy már nem sokáig fog fennállani a világ. — Mindenesetre különös logika.

Rablások gyakoriassága miatt az első és második bánati határfőrezred területén statárium hirdetik ki.

Orosz malomipar. Mig hazánkban a malomipar főleg a nyomorúságos pénzviszonyok következtében tartós pangásra van kárhoztatva, Oroszországban ez ipar az utóbbi években nagy lendületet vett, ugy hogy a hazai ipart az európai piacoznak vereséggel fenyegeti. Ujabban több orosz földbirtokos és nagy iparos alakított egy consortiumot egy nagyszerű mümalom részvénytársulat létesítése végett. A társulat alapítókéje másfélmillió rubel. Alapítók: Tuplicyn J. K., Filipoff J. M., Romanoff J., Anders O. K., Erlangen A. M., Mühlbauer és mások.

Egy gazdag angol különöz biztosítá 10,000 darabból álló finom szivar készletét egy biztosító társulatnál tűzkár ellen. Egy év múlva bejelent a társulatnak, hogy szivarjai, ha bár szivarozók, de mégis tűz által fölemésztettek, s kérte egyszersmind a biztosítási kárpótlási összeget. A társulat, ki későn vette észre a csejt, de mind a mellett kifizette az összeget, csakhogy egyuttal bünsenyítő pörbe fogta a plifikus lordot és pedig mint gyújtogatót. De emberünk erre el volt készülvén, mert ő hitelesen bebizonyította, hogy az egész 10,000 darabból álló készletét vendégei szitták ki, ő tehát egyet sem gyújtott meg.

Nincs többé papírpénz. Az államnyomda utasítva van, hogy ne szerezen több papírt állampapírpénznek. Azt mondják, hogy ennek oka az, hogy egy új amerikai találmányu papir vétetnék alkalmazásba; mi azonban azt hisszük, jól vagyunk értesülve, ha azt mondjuk, hogy a kormány szándéka az aranypénz teljes behozatánál az állampapírpénzt teljesen megszüntetni. — Ez azonban nem nálunk fog megtörténni, hanem a francia pénz által meggazdagodott Poroszországban.

Páris kereskedelme ismét oly virágzó mint valaha. Már nagy előkészületek folynak mindenfelé az újvőre; s Páris kivitele a külsőszágok fővárosaiban igen jelentékeny. Női divatciki-

kekre annyi a megrendelés Sz.-Pétervár, Odessa, Uj-York, Sz.-Franczisko s más városokból, hogy nem képesek kielégíteni. London leginkább paszomantokat, csinált-virágokat és álhaját vásárol.

Okos a sváb. Waterlooob (Indiana, Észak-amerika) írják, hogy egy ottani németnek Müller Jánosnak, a tehene szarvaival egy épülőfélben lévő házhoz támsztott létra fokai közé akadt. Müller fűrészt meg s lefűrészelte — a létra fokokat? nem, hanem — a tehén szarvait; „mert — így okoskodott a mi németünk — a létra két taléromba került s kár lesz annak fokait átfűrészelni.“ Hogy a tehén a szarvleűrészelés következtében megdögölhet, (a mint meg is dögölt,) arra nem gondolt az okos sváb.

Nemzeti színház.

Szombaton, okt. 19-én Offenbach operettje a „Gerolsteini nagyhercegnő.“ A színlapon az áll ugyan, hogy látványos operette; mi ugyan nem sok látványosságban részesültünk; ezek nagyrésze elmaradt; Offenbach e jeles operettét, a közreműködő — egy része mind-áron hatást vadászni iparkodása által, majdnem egészen elejték; a közönség egyedül a zenekar működésében lett élvezetet, mely igazán dicsőrelesen oldotta meg nehéz feladatát. Szilágyi-nének a hercegnő kitűnőbb szerepei közé tartozik s közönségünk részéről méltán kiérdemelte a zajos tapsokat; dicsőrettel kell említenünk Dekány Rózát, Szilágyit és Zajonghit. Paul hercegről (Hegyi) jobb lesz ezuttal hallgatnunk.

— r. — cz.

Vasárnap okt. 20-án „A strike“ népszínmű, írta Szigligeti és Balázs Sándor. Az előadás kissé gyengén ütött ki, és borzalmasságai csupán annyiban keltettek hatást, mennyiben szomorúságos jelenetei a közönséget többször megneveltették. Medgyaszai Ilka (Szikráné) csinosan énekelte Nikolits unalmas népdalait, nemkülönben Berényi (Kovács Jenő) is; legsikerültebben alakított Mátrai (Lajos) a részeges takács jellemzésével. A többi szereplők — a mennyire szerepeik jósága megengedte — nem rontottak. Közönség szép számmal.

Kolozsvári piac. Egy pár szép ökör 470 ft. Egy pár közepes ökör 320 ft. Egy pár szép tehén 230 ft. Egy pár közepes tehén 200 ft. Marhahus fontja 22 kr. Borjúhus fontja 18 kr. Egy pár szép disznó 220 ft. Egy p. közepes 180 ft. Egy pár süldőmalacz 70 ft. Disznóhus fontja 28 kr. Szalonna, nyers mázsája — ft. Szalonna, száraz mázs. 46 ft. Szalonna füstölt fontja 48 kr. Fagygyu mázsája 24 ft. Zsir köz. kupája 1 ft. Zsir, hajzsir kup. 1 ft 10 kr. Ludzsir kup. 1 ft 50 kr. Széna, szekere 20 ft. Szalma, szekere 12 ft. Fa, száraz hosszú öle 30 ft. Fa, száraz rövid öle 12 ft. Nyersfa szekere 6 ft. Egy pár pulyka 5 ft. Egy pár liba 3 ft kr. Egy p. kappan 2 ft — kr. Egy p. csirke 70 kr. Tójas 4 db 10 kr. Deszka párja 1 ft — kr. Zsindely ezre 4 ft. — kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Oktober 18-ről. 5% metaliques 65.45 5% nemzeti kölcsön 70.60. 1860-ki államkölcsön 102.50. Bankrészvények 952. Hitelrészvények 334 —. London 108 25. Ezüst 107. — Cs. kir. arany 520. — 20 frankos arany 869. —

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79. 80. Temesi 78.50. Erdélyi 77.50. Horv. Szlaven —.

Felelős szerkesztő Sándor János.

NYILTTÉR.

Egy angol, francia és német nyelvtanár.

ki az oxfordi egyetemen mint rendes tanár hosszabb ideig működött s erről kitűnő bizonyítványai vannak, kész leckeákat adni az angol, francia és német nyelvből. Tanrendszere szerint hat hó alatt bár melyik nyelven meg lehet tanulni, olvasni és beszélni.

Tanórák:

az angol nyelvből: kedd, csütörtök és szombat d. e. 10—11, d. u. 2—3 óráig;

a francziából: csütörtök és szombaton d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig;

a németből: hétfő, szerda és péntek d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig.

Hivatalnokok és egyetemi polgárok számára tanórák d. u. 6—7-ig.

Egy óra egész hóra 5 ft o. é.

E felett az angol nyelvből külön tanfolyamot is nyit hétfőn, szerdán és szombaton este 7—8 óráig.

Értekezni lehet „Nemzeti szálloda“ 11. szám alatt és e lapok szerkesztőségénél. Levelek K. K. B. czim alatt.

(580)

Egészen új berendezés

B O G D Á N I S T V Á N

divat-üzletében Kolozsvártt.

Hódolva a régtől óhajtott kíváncságnak, tisztelettel tudatom, hogy folyó évi octobertől
rőffel való árulást kezdettem meg.

E rendszerrel nagy előnyt igyekeztem nyújtani t. cz. vásárlóimnak, miről a bevásárlásnál meggyőződhetni: bárkinek is módjában áll, ámitás nélkül kimondhatom, hogy csekély költséggel ugyanazon összegért, egy kurta-sing helyett,

egy bécsi rőf adatik.

A minden időszakra, ugy a jelen őszi időnyre is már megérkeztek a legújabb és nagy választéku

női- és férfi-divatkelmék,

valamint üzletemhez tartozó minden kellékek, nagy mennyiségben és a legjutányosabb árakban szolgáltatnak ki.

Valamint eddig, ugy ezutánra is szíves pártolásukban megtartani fölkérvén, részemről a bizalmat ezután is főtőrekvésem leendő kiérdemelni.

B O G D Á N I S T V Á N, kereskedő.

(Nagypiacz, Wesselényi-ház, 166 sz.)

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek, a rendeléstől eltérő kelmék visszavétetnek.

2186 — 1872.

(584) 1—3

Hirdetmény.

Az erdélyi összes m. kir. sobányászatnál 1873 és 1874-ik években következő ken-
der kötelzetek szükségeltetnek.:

darab	Megnevezése a kötelzeteknek és a sobánya hivataloknak hová ezek szükségeltetnek.	Átmérő		súly	S z á m			
		B é c s i	hő- velyk	mázsa darab- jától	főág	kő- zönsé- ges ág	szál.	
8	Járgány kötel ebből 4 drb. Ujvárra 4 drb. Tordára	2 1/2	100	8	4	16	320	
2	" " Parajdra	2 1/2	65	8	4	16	320	
4	Vitla kötél M.-Ujvárra	1 3/4	60					
8	" " Parajdra	2 1/4	36					
40	" " Tordára	1 1/4	12					
6	" " Parajdra	1	36					
20	Tábla kötél Parajdra	1 1/2	3					
14	" " Deésaknára	1 1/2	4					
60	" " Tordára	1	3					
40	" " Vizaknára	1	4					
100	" " M.-Ujvárra	1	6					
6	" " Parajdra	1 1/4	6					
55	" " Deésaknára	1	4					
100	" " ebből 60 Tordára, 40 drb. Vizaknára	1	5					
308	Nagy mála 1 ^o négyszögben M.-Ujvárra 150, Deésaknára 56, Tordára 72, Vizaknára 30 drb.			80, 85 th				
260	Istrang, M.-Ujvárra 80, Vizaknára 50, Deésaknára 130 d.	1/2	4					
12	Istrang Tordára	1/2	10					
20	Csapósínor	2'''	25					
8	" Parajdra	2'''	8					
	" "	3'''	12					
30	Csüngező zsinor Parajdra	1 1/2'''	5					
20	Közönséges spárga	2 1/4'''	5					
	Torony óra-kötél	1/2'''	5					

Fentebbi szükségleteknek beszerzése végett folyó év **november 5-én d. e. 10 órakor**
az alóli m. k. sobánya hivatal iródjában zárt írásbeli árlejtés fog tartatni.

Az árcsökkentési ugo a kötelező feltételei a rendes hivatali órákban megtekinthetők.

Az ajánlatoknak 50 kros bélyeggel és 5% bánatpénzzel ellátva kell lenniök.

Kelt M.-Ujvártt, 1872 október 12-én.

A m. k. sobányahivaltól.

Ujból friss küldemény érkezett

KERESZTESY PAL PAPIR-ÜZLETÉBEN

gróf Gyulay-ház, 162. sz.

Kolozsvártt,

és

egyedül csak nálla kapható az annyira kedvelt

NAPRAPORGÓ-VIRÁG SZAPPANYA.

(Sonnenblumen-Oel Seife.)

1 skatula 3 darabbal 1 frt 50 kr.
1 darab ára csak — frt 50 kr.

s elég, hogy minden szeplőt eltávolítson.

Ezen szappannyal

már egy egyszeri mozdás azon hatást teszi, hogy a durva fölcserese-
dett arc- vagy kézbőrt is, azonnal egy **sima, finum, gyöngéd**
bőrré váltja fel.

Az illatja tul tesz minden indiai kellemes illaton.

Ezenkívül ajánlja

a Treu-Nuglisch gyártmányu **mozdó-szappanyait,**

H A J K E N Ö C S E I T

és minden illatszereit a legolesőbb árban.

Ugyancsak

Keresztesy Pál papir-kereskedésében

folytatosan kaphatók

magyar dallamokkal zenélő Cassettek

6 forinttól egész 15 frttig darabja.

(555)

9—*

(574)

3—8

Köszvény és csúzos bajok

gyógyíthatók. A legjobbnek, valószínűleg egyedülinek bizonyult szer erre

dr. PATTISON köszvényvattája

kitűnő sikerrel alkalmazható arc, mell, nyak és fogfájdalmaknál, fej, kéz és térdgö-
csökben, tagszakatásoknál, hátgerincz és ágyék-fájdalmakban stb. Egész csomagok
70 kr., félcsoomagok 40 krral. o. é. kaphatók. **Engel J. József** gyógyszerésznél
Kolozsvártt.